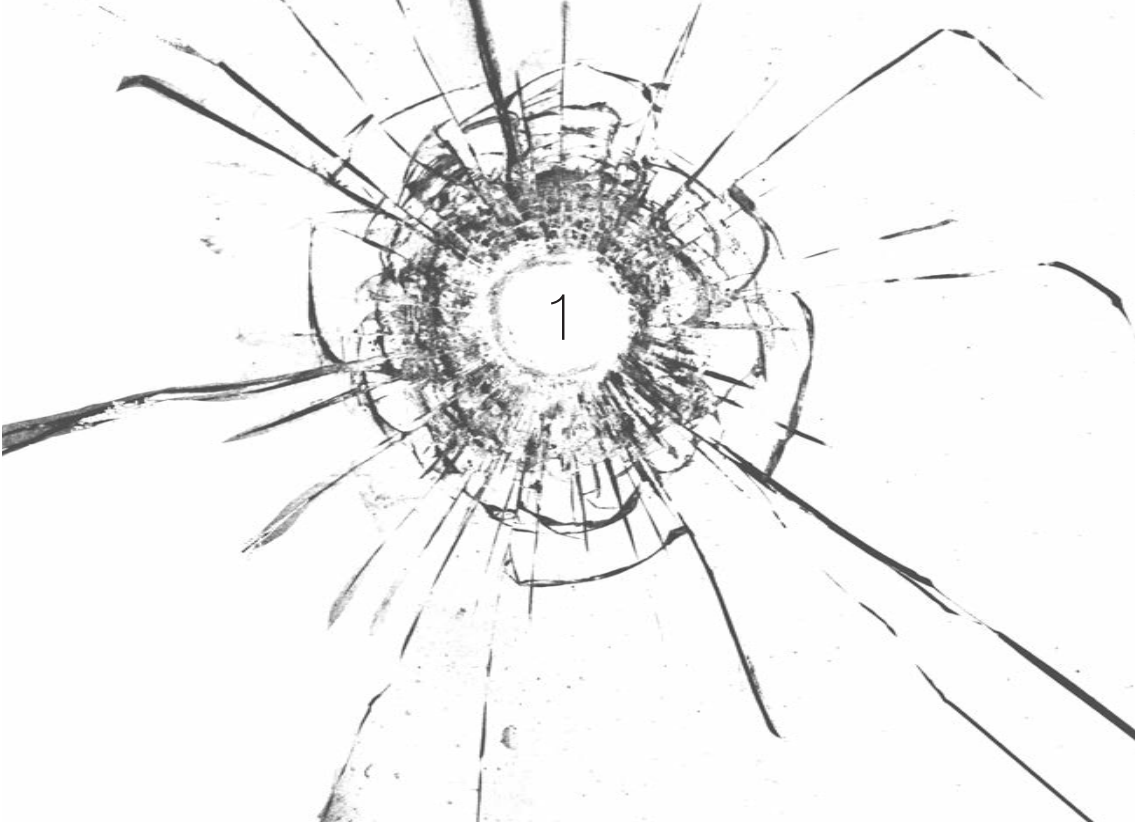

Deel 1

Judita

Judita negeert het spook van haar spiegelbeeld in de ruit. Spiegelbeelden gaat ze tegenwoordig over het algemeen liever uit de weg. In plaats daarvan concentreert ze zich op de figuurtjes vier verdiepingen beneden haar, een verliefd stelletje dat de lunchtijd benut om, schoenen in de hand, met blote voeten over het zand van het Playa de los Pocitos te slenteren. Ze passeren een oude man die aan de waterkant staat, en een vislijn door de lucht werpt. De lijn vangt het licht en maakt een zilveren boog, als een mes van ijzerdraad, voordat hij verdwijnt tegen de achtergrond van water, bruin als chocolademelk.

Judita's blote armen, verbrand door te veel zon, tintelen in de koude lucht van de te laag afgestelde airconditioning. Het is een heerlijk gevoel, en ze werpt een blik op de witleren bank met de zijden kussens, vraagt zich af hoe het zou zijn om daarop een dutje te doen. Ze slaapt niet veel de laatste tijd, en in elk geval nooit goed. Maar ze heeft hoe dan ook geen tijd voor een dutje; er is veel te veel te doen.

Zo dadelijk begint hier een feestje. De tafel achter haar – zwaar donkerhouten blad en poten zo dik als die van een olifant – is gedekt met twaalf porseleinen borden, elk omgeven door acht stuks bestek. Er staat

een buffet vol warmhoudschalen, en in de kamer ruikt het naar heerlijk, exotisch eten.

‘Daar ben je!’ roept een vrouw in het Engels. Aan haar ogen ziet Judita dat ze boos op haar is, omdat ze niet in het halletje is blijven wachten zoals haar was gezegd. Toch glimlacht de vrouw, want ze is Amerikaanse en Amerikanen glimlachen altijd, zelfs als ze boos zijn. Het pasje van een frisdrankfabrikant bungelt aan een koord om haar nek, terwijl ze in haar portemonnee graait. Haar hand komt tevoorschijn met twee biljetten van vijfhonderd peso, niet helemaal genoeg om de rekening te voldoen, laat staan dat er iets overblijft voor een fooi. ‘Je baas heeft te weinig salade geleverd. Versta je dat, liefje?’

Judita kijkt haar verward aan. ‘Sorry,’ zegt ze moeizaam. ‘Mijn Engels, maar weinig.’

‘*Te olvido ensalada,*’ zegt de vrouw met een grimas, alsof de Spaanse woorden zeer doen aan haar tanden. ‘Over twee uur moet ik hier mensen ontvangen. Dus wie krijgt er salade en wie niet? Zeg jij het maar. Ik ben benieuwd.’

Judita probeert de logica van haar betoog te zien, en haalt vervolgens haar schouders op.

Zuchtend geeft de vrouw haar het geld. ‘Ik ga niet betalen voor iets wat ik niet heb gekregen. Dit moet genoeg zijn voor de rest.’ Ze neemt de brug van haar neus tussen duim en wijsvinger en knijpt haar ogen dicht, schijnbaar om aan te geven dat alles tegenzit vandaag.

Judita kijkt naar het geld en daarna naar de vrouw.

‘De volgende keer kun je misschien eerst even de bestelling controleren,’ zegt die, en ze gebaart naar de deur. ‘Niet te geloven, jullie soort.’

Judita fietst richting de Old Town over de boulevard langs de Rio de la Plata. Nu de bestelling van de vrouw niet meer aan het stuur hangt en niet langer bij elke omwenteling van de pedalen tegen haar knieën slaat, gaat het sneller. Als ze opschiet, kan ze over een halfuur terug zijn bij het restaurant. Maar het is een warme middag in februari, hartje zomer, en de luchtvochtigheid is haast zichtbaar hoog. Ze kan maar beter rustig aan doen.

Het is druk op de weg, maar Judita heeft veel oefening gehad, en behendig zigzagt ze tussen de gedeukte Fiats en nieuwe feloranje en -groe-

ne Geely's door. Die laatste vindt ze net speelgoedautootjes. Een vrachtwagen gromt en schiet vooruit en hult Judita in een wolk van zwarte dieseldampen. Ze grijpt zich vast aan een hendel aan de achterkant en rijdt een tijdje freewheelend mee, totdat ze loslaat en koers zet naar het noorden, richting het Plaza Independencia.

Het toeristenseizoen is in volle gang, en overal in de Old Town zie je roze huid en sandalen en dure camera's aan draagriemen. Uit de flarden van gesprekken die ze hoort terwijl ze langs de menigte slingert op haar fiets, maakt ze op dat er vandaag vooral bedaarde, oudere Britten zijn. Ze schieten kiekjes van de kinderen uit de stad die rare gezichten trekken voor de camera, en vervolgens hun hand ophouden. Rare dingen en armoede, daar zijn de toeristen naar op zoek, en laten ze nu het geluk hebben dat ze die allebei vinden tussen de mooie gebouwen van de Old Town, op maar tien minuten loopafstand van de aanlegsteiger. Wanneer er een goed schip in de haven ligt, verdienen de brutaalste kinderen misschien wel honderd peso per dag.

Om de traag bewegende massa voor haar te ontwijken, slaat Judita links af en racet door een straatje dat zo smal is dat ze met haar armen wijd de gebouwen aan weerskanten zou kunnen aanraken. In de hitte, het is het heetste tijdstip van de dag, stinkt het steegje naar pies en gebraden vlees.

Een stukje verderop kijkt een vrouw met kroezig blond haar dat boven op haar hoofd is vastgespeld, neer op twee jochies van een jaar of tien, twaalf. Ze vallen haar lastig, praten tegen haar in het Spaans, terwijl ze antwoord geeft in het Engels. Het kluitje dat ze vormen, blokkeert de smalle straat, en Judita zwaait haar ene been over de achterkant van haar fiets en rijdt stappend door.

De vrouw klemt haar handtas stevig tegen haar borst, maar de jongens zijn onverschrokken en sluw. Een van hen steekt zijn hand omhoog en raakt haar oorbel aan, en op het moment dat ze zijn hand wegslaat, rukt de ander haar tas los. De twee stuiven het steegje door in Judita's richting, en het geschreeuw van de vrouw weerkaatst tegen de stenen muren.

Judita stapt van haar fiets af, en wanneer de jongen met het tasje haar bijna passeert, steekt ze haar been uit. De jongen valt languit op de grond, waarbij het tasje door de lucht vliegt. De andere jongen probeert het te

pakken, maar Judita's reflexen zijn sneller en ze vangt het tasje op. Woest kijken de jongens haar aan. Degene die ze heeft laten struikelen, zegt iets over een geschaafde knie en dat ze haar nog wel krijgen. Daarop rennen ze het straatje door en verdwijnen om de hoek.

De toeriste is nog verlamd van schrik als Judita haar het tasje toesteekt, en het duurt minstens tien seconden voor ze doorheeft dat het wordt teruggebracht. Wanneer ze het ten slotte aanpakt, doet ze dat heel voorzichtig, alsof ze bang is dat het ding besmet is. 'Dank je,' zegt ze in het Engels. En dan, onzeker: '*Gracias*. In haar gezichtsuitdrukking ziet Judita zichzelf weerspiegeld: een T-shirt vol vlekken, haar huid bezweet en onder het dieselroet. De vrouw maakt het tasje open, haalt er een biljet van twintig peso uit en geeft het haar, waarbij ze er zorgvuldig op let dat hun handen elkaar niet raken.

Judita trekt de fiets via de achterdeur de keuken van het restaurant in en zet hem tegen de muur, naast de grote koelkast waarin de steaks en het lamsvlees en de groenten worden bewaard – het beste eten van heel Uruguay. Tenminste, dat vertelt Judita tegen de toeristen afkomstig van de grote schepen die maar een paar straten verderop aanleggen. Emmanuel kijkt even naar Judita vanaf zijn plek bij de grill. Hij weet dat hij haar te weinig salade heeft meegegeven – tomaten en komkommers zijn duur dit jaar – en hoopt dat ze er niet over gaat zeuren. Maar Judita zeurt niet; ze is veel te blij met dit baantje. Emmanuel gaat naar bed met Mariela, de eigenaresse, en zijn mening over je is belangrijk.

Judita knoopt een schort om haar middel en wil ondertussen via de keukendeuren het restaurant binnengaan, maar Mariela houdt haar tegen. Mariela is groot en fors en draagt te veel make-up, en de klanten vinden haar ontzettend sexy. Ze strijkt haar rode haren achter haar oor en glimlacht op die typische manier van haar. 'Je ziet er smerig uit,' zegt ze. 'Ga je eerst maar wassen.'

Judita knikt en geeft Mariela het geld van de afgeleverde bestelling. Hoewel het te weinig is, geeft Mariela haar toch een handvol peso's terug. 'Amerikanen,' zegt ze. 'Denken altijd dat ze iedereen een lesje moeten leren.'

In de kleine toiletruimte waar de koks soms wiet roken, schrobt Judita haar handen en armen en gezicht met korrelige zeep en kijkt pas in

de spiegel als het niet anders kan. Haar gezicht is mager en hard – ‘vijandig’ heeft ze horen zeggen. Haar bruine ogen kijken zo doordringend dat mensen de neiging hebben de andere kant op te kijken. Ze moet haar glimlach oefenen, zeggen de andere serveersters, want een vriendelijk gezicht levert grotere fooien op. Bij gebrek aan een borstel, kamt ze haar inktzwarte haren met haar vingers en maakt er met een elastiekje een korte paardenstaart van. De paardenstaart houdt het haar uit haar ogen zodat ze goed kan zien. En Judita moet alles zien. Moet altijd alert blijven.

Het is lawaaierig in het restaurant, want het zit vol gulzige, ongemanierde Britse toeristen die smakkende geluiden maken boven de lappen nagenoeg rauw rund- en lamsvlees en roepen: ‘Meisje! Nog wijn hier, *por favor*.’

Judita heeft dit baantje gekregen vanwege haar primitieve, praktische Engels. Ze houdt het omdat ze snel is en de bladen met eten op één hand kan laten balanceren, en omdat ze nooit nee zegt tegen Mariela of wie dan ook. Ze is altijd bereid om diensten te ruilen, of om de kots van de vloer van het toilet op te dweilen, of om bestellingen te bezorgen aan de andere kant van de stad.

Van vier uur ’s middags tot één uur ’s nachts is ze op de been. Ze rent heen en weer tussen de smoorhete keuken en de tafels die ze moet bedienen, te veel tafels voor één serveerster. Ze krijgt oneerbare voorstellen, wordt in haar billen geknepen en krijgt gemorste wijn over haar versleten sneakers, maar Judita blijft werken aan haar glimlach, zegt ‘geen probleem’ en slikt alles totdat Mariela de laatste dronken gast de deur uit werkt en afsluit.

Iedereen ruimt mee op; sopt de toiletten, zet de stoelen op de tafels, en daarna verzamelen ze zich allemaal aan de bar. Een paar steken er een sigaret op, terwijl Gustavo, de barman, de restjes wijn in glazen schenkt. Judita drinkt vlug haar glas leeg, en Gustavo schenkt het nog eens vol, waarna ze het opnieuw snel leegt. Stil van uitputting tellen ze de opbrengst van die avond, hopen dat het geld in hun zakken opgeteld meer blijkt te zijn dan het totaal van de rekeningen. Wat er over is, leggen ze bij elkaar, en het is aan Gustavo om het eerlijk onder iedereen te verdelen: serveersters, hulpknelers, koks. Meestal is het niet erg veel.

Misschien tweehonderd peso de man. De Amerikanen zijn de enigen die altijd flinke fooien geven. Daar staan ze om bekend, en de serveersters ruziën onderling om hun tafel te krijgen. Allemaal behalve Judita, die altijd zo vriendelijk is iemand anders de Amerikanen te laten bedienen.

Nadat het geld is geteld, komt Mariela de keuken uit met pakjes eten. Iedereen krijgt iets mee naar huis, en voor de meesten van hen, Judita inclusief, vormt dat het leeuwendeel van hun dagelijkse kost. De teruggestuurde bestellingen zijn favoriet, want die zijn meestal onaangeroerd. Maar niemand is erg kieskeurig. De half opgegeten rijst van tafel 10 en de nog bijna hele lamskotelet van tafel 14 worden in krantenpapier verpakt en mee naar huis genomen om hongerige monden te voeden. Een vrouw met vijf kinderen en een chronisch zieke man krijgt alle botten, waar ze bouillon van trekt om zaterdagochtend te verkopen op de markt. Wat de wijn betreft, doen soort en jaar er absoluut niet toe. Alles wat overblijft, gaat in de emmers achter Gustavo's bar. Rood wordt vermengd met wit, Malbec met Pinot. Terwijl de rest opruimt, giet Gustavo de inhoud van de emmers met behulp van een trechter in de lege flessen van die avond. Hele families, hele buurten worden dronken op die manier.

Judita stopt een pakje eten en een paar flessen wijn in haar rugzak. Haar bus komt pas om zeventien over twee, dus wandelt ze op haar gemak door wat er nog over is van het nachtleven van Montevideo. Het grootste deel van de stad gaat vroeg dicht, maar dit stukje, vlak bij de halte vanwaar haar bus vertrekt, kruipt pas rond middernacht uit bed. Bars, nachtclubs en bordelen zijn op hun volst en luidruchtigst. De geur van wiet hangt als een stinkend spook boven de straat. Het kan Judita niets schelen, zolang de stad haar maar met rust laat.

Onderweg naar Piedras houdt ze haar ogen neergeslagen en haar houding bescheiden, gewoon een meisje op weg naar huis na het werk. En dat is ook al wat Judita is, al wat ze wil zijn. Het Britse schip blijft klaarblijkelijk in de haven liggen tot morgenochtend – een probleem met de radio, hoorde ze iemand in het restaurant zeggen. Daardoor krijgen de avontuurlijker aangelegde passagiers de kans om een nachtje plezier mee te maken in het beruchte, losbandige Uruguay. Er ontstaat een luidruchtige ruzie tussen groepjes mannen, en Judita weet dat het niet lang zal duren of het wordt vechten. Iemand anders struikelt over een boom-

wortel die door de stoep heen steekt en lacht terwijl het bloed langs zijn kin druipt. Judita negeert het allemaal en verschuift haar rugzak, die zwaar is van het vanavond buitgemaakte eten en de wijn.

‘Hoe oud ben je?’ roept een stem in het Engels. Niet dronken, nog niet. Alleen maar luid.

Judita geeft geen antwoord. Misschien is de vraag niet voor haar bedoeld, maar zelfs al zou dat wel zo zijn, dan kan ze hem nog steeds het best maar negeren. Ze hoort hem opnieuw: ‘Hoe oud ben je?’ Degene die het vraagt – poloshirt met korte mouwen over een uitpuilende buik in een korte kakibroek gepropt – staat te dichtbij om het tegen iemand anders te hebben. Hij komt naast Judita lopen.

Het is een man van tegen de vijftig, zwaar om zijn middel en vreemd smal in zijn gezicht. Judita ziet dat hij een camera draagt, een goede. ‘Nog zeggen?’ vraagt ze in haar onzekere Engels.

‘Ik vroeg naar je leeftijd,’ zegt hij. ‘Zestien?’

Een fractie van een seconde flitst er iets over Judita’s gezicht, alsof er een kwalijk riekende herinnering bij haar opkomt. Ze glimlacht en loopt haastig door. Maar de man blijft de hele weg naast haar lopen, tot aan de hoek waar ze moet wachten. Een bus rijdt kreunend voorbij.

Hij komt dichterbij. ‘Ik heb het goed geraden, of niet soms?’ vraagt hij. ‘Zestien.’

‘Ja,’ liegt ze. ‘Wat jij willen?’

‘We zouden naar een hotel kunnen gaan, maar ik ben geen snob wat dat betreft. Overal is goed. Tweehonderd peso.’

Ze sluit haar ogen, ademt diep in en duwt iets vanbinnen weg. ‘Tweehonderd peso waarvoor?’ vraagt ze.

‘Je weet wel. Elkaar een tijdje gezelschap houden.’

Gemakkelijk verdiend geld. Geld is wat Judita nodig heeft. Hoe moeilijk kan het zijn, vraagt ze zich af. ‘Vijfhonderd peso,’ zegt ze.

‘Tweehonderd.’

Ze kijkt in zijn ogen. ‘Laat zien.’

Hij lacht nerveus en kijkt om zich heen, dan gaan zijn handen naar zijn gulp.

‘Nee. Je geld,’ zegt ze. ‘De helft nu.’

Hij trekt zijn portefeuille uit zijn achterzak en geeft haar een biljet van honderd peso, gekreukt en vies. Maar ze ziet ook een dikke bundel vro-

lijk gekleurde Britse pondbriefjes zitten. Knisperend nieuw geld. Geld uit de kapitalistische wereld. Roze en lichtblauw en oranje.

Judita knikt met haar hoofd in de richting van een zijstraatje. 'Kom mee,' zegt ze.

Hij volgt haar als ze op zoek gaat naar een afgelegen plek.

'Je bent een knap meisje,' zegt hij.

'Ja?' vraagt ze verlegen. Er is een braakliggend stuk grond tussen twee gebouwen, waar zo te zien begonnen is met het weghalen van de hopen overgebleven puin van wat er ooit heeft gestaan. Nadat ze met behulp van de punt van haar schoen heeft vastgesteld dat de grond niet modern is, stapt ze van de stoep af. 'Deze kant op.'

'Vorig jaar ben ik in Thailand geweest,' zegt de man. 'Maar hier zijn de meisjes mooier, vind ik. Jij wel tenminste.'

Ze draait zich om en lacht naar hem. Aan de andere kant van het perceel staat een graafmachine te niksen, als een slapend monster, en ze neemt hem mee naar de ruimte erachter, waar het donkerder is en ze vanaf de straat niet te zien zijn.

'Weet je... weet je zeker dat het veilig is hier?' vraagt hij. De plek is een en al schaduw en stenen. Het gevaar kan overal op de loer liggen.

'O ja,' zegt ze, en ze gaat dicht bij hem staan, zo dicht dat ze zijn nervositeit kan ruiken. Zweetblaren op de zijkant van zijn zachte wangen vangen en vergroten het licht uit de omgeving. Ze haalt de camera van zijn nek en legt hem op de rupsband van de graafmachine, vlak naast haar rugzak.

Hij grijnst verkrampd en maakt zijn riem los.

Hard stoot Judita met haar knie in zijn kruis. De man klapt voorover en komt met zijn kin tegen de onderkant van haar hand terecht. Ze mept zijn hoofd achterover. Met een snik blaast hij zijn adem uit op het moment dat Judita's vrije vuist hem vol in zijn nier raakt, en hij zakt op de grond.

Ze geeft hem een ogenblik om te herstellen, in de verwachting dat hij zal opspringen en terug probeert te slaan. Maar deze is geen vechter, en als een krab in paniek schuifelt hij in plaats daarvan op handen en voeten bij haar vandaan. Zelfs in het donker kan Judita de angst in zijn wijd open ogen zien. Ze stapt naar hem toe, en hij wil iets zeggen, smeken, maar hij kan niet op de woorden komen.

‘Sta op,’ zegt Judita.

‘Neem... neem mijn camera,’ weet hij uit te brengen.

‘Doe ik,’ zegt Judita. ‘Sta op.’

Langzaam en met veel moeite doet hij wat hem is bevolen.

‘Vecht,’ zegt Judita.

Hernieuwde paniek flakkert op in zijn ogen, maar hij neemt een slordige bokshouding aan, met zijn armen verdedigend omhoog. Waarschijnlijk iets wat hij op televisie heeft gezien. Judita vermoedt dat hij zoiets nooit eerder heeft gedaan.

Met haar vuist stompt ze hem recht op zijn neus. Het zachte kraakbeen buigt en knapt tegen haar middelste knokkel. Hij wankelt achteruit en slaat zijn handen voor zijn gezicht, net op het moment dat de punt van Judita’s rechtersneaker hem hard tegen zijn linkeroor raakt, waardoor hij op de grond tuimelt.

‘Ik heb peso’s,’ schreeuwt hij. ‘Ponden. Britse ponden.’ Hij rolt op zijn rug en haalt zijn portefeuille tevoorschijn. Judita rukt hem uit zijn hand. Het bundeltje papiergeld is lekker dik, en ze propt het in de zak van haar spijkerbroek. Maar hij heeft nog meer bij zich. Ze weet dat toeristen nooit al hun geld in hun portefeuille hebben. Er is altijd ook nog een geldgordel, of een briefje van honderd voor noodgevallen in een of andere zweterige holte.

‘De rest,’ zegt ze.

‘Ik heb niets...’

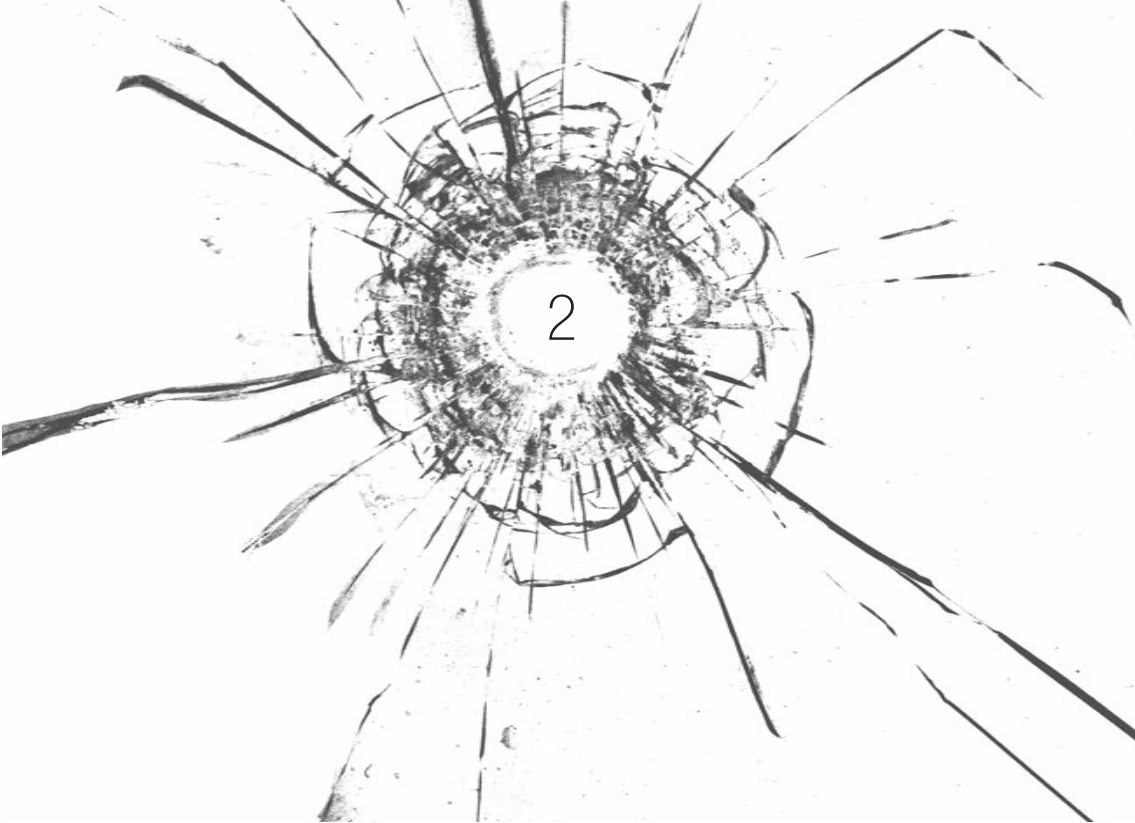
Ze zwaait haar voet naar achteren en schopt hem in zijn zij. Dan rukt ze zijn shirt uit zijn korte broek. Een haarloze, melkwitte buik zonder geldgordel. ‘De rest,’ herhaalt ze.

Hij spant zich in om bij zijn linkervoet te kunnen en haalt een opgevouwen biljet van vijftig pond uit zijn sok. ‘Alles wat ik heb,’ zegt hij. Echt waar. Alles wat ik heb.’

Het biljet is nat, maar het verdwijnt evengoed in Judita’s zak bij de rest. Met één knie in zijn blote buik houdt ze hem op de grond, terwijl ze zijn camera van de rupsband van de graafmachine pakt. De flitser gaat af, en een halve seconde later ziet ze het gezicht van de man op het schermpje; een glanzend witte maan van doodsangst, met stroompjes bloed die traag van neus naar mond naar kin lopen. Met haar vingers gaat ze langs de camera op zoek naar het klepje van de geheugenkaart.

‘Voor jou,’ zegt ze, en ze laat de kaart op zijn borst vallen. ‘Als herinnering aan je bezoek.’

Een moment later is ze verdwenen, al weg van de open plek en al bezig de camera in haar rugzak te duwen bij het eten en de wijn. Een mooie Canon raakt ze gemakkelijk kwijt. Tweeduizend peso, op zijn minst. Zijn creditcards en vooral zijn paspoort zouden nog meer hebben opgebracht, maar dat zou betekenen dat hij zijn boot morgen mist. En Judita wil het hem zo gemakkelijk mogelijk maken om te vertrekken, met zo min mogelijk politiebemoeienis. Niet dat ze zich daar veel zorgen om maakt. In het verhaal dat hij de smerissen zou vertellen, zou zij veranderd zijn in een hele bende met messen zwaaiende kerels. Maar Montevideo is een kleine stad, en ze wil niet het risico lopen hem onverwachts tegen het lijf te lopen. Onverwachte ontmoetingen kan Judita niet gebruiken, daar maakt ze zich beslist wel zorgen om.

Het lukt me tegenwoordig goed om aan Judita te denken in de derde persoon, alsof ze iemand anders is. Haar naam is niet mijn naam, zeg ik bij mezelf. Haar gedachten, die vooral draaien om eten en geld, zijn niet mijn gedachten. Ze negeert de kleinerende opmerkingen van de gasten in het restaurant waar ze werkt. Ze negeert de gefluisterde beledigingen van Amerikanen en Britten die onaangenaam verrast zijn wanneer de Zuid-Amerikaanse serveerster en bezorgster niet zo goed Engels blijkt te spreken als ze volgens hen zou moeten kunnen. Ze negeert het allemaal totdat ze, soms, vergeet wie ze moet zijn en heel even vervalt in oude gewoontes. Maar alleen wanneer niemand het ziet.

Leven als Judita is als elke dag wakker worden in een afgrijselijk saaie aflevering van een afgrijselijk saai vervolgverhaal. Er verandert niets. Vandaag is even uitpuittend als gisteren. En net als gisteren lijkt er ook vandaag geen eind te komen aan de rit met de bus. Ik zeg bij mezelf dat ik blij moet zijn dat ik leef. Dat ik extreem veel geluk heb gehad dat ik in Uruguay terecht ben gekomen. Voor hetzelfde geld was ik dood geweest of zat ik in een gevangenis van de CIA in Turkmenistan. Judita, Judita's leven, is een geschenk.

Op het Uruguayaanse paspoort van Judita Leandra Perels staat bij geboorteplaats een stadje op ongeveer 200 kilometer van Caracas, Venezuela vermeld. Haar achternaam komt niet vaak voor in Uruguay. Maar ja, allerlei mensen komen in Uruguay terecht, om allerlei redenen, dus vraagt eigenlijk niemand er ooit naar. Aan Judita Leandra Perels en haar vader, Dario Javier Perels, is het staatsburgerschap verleend nadat hun namen genoemd waren tijdens onderhandelingen over visumplicht en handelstarieven tussen Uruguay en Israël. Waarom Israël zich zou bekommeren om twee Venezolanen weet niemand. Maar hun aanvraag werd gesteund door het *Consejo Judio Sudamericana*, afdeling Montevideo, met een persoonlijke aanbeveling van de directeur van de organisatie, dr. Enrique Goldman, vaste tennispartner van de minister van Justitie van Uruguay. Dat is de officiële lezing van Judita's leven. En het is de lezing waaraan ik zal vasthouden. Ik heb genoeg materiaal om het twee, misschien drie dagen vol te houden, mocht ik ooit grondig worden verhoord.

De bus zet me af op twintig minuten lopen van waar ik woon. Op dit uur van de nacht zijn de straten zo goed als leeg en alle ramen donker. Er staan hier voornamelijk woonhuizen, en een paar gepleisterde flatgebouwen met drie verdiepingen. Een zwervhond huppelt naast me zonder zelfs maar de moeite te nemen te bedelen, gewoonweg blij dat hij gezelschap heeft. Ooit moet het een leuk beestje zijn geweest, een gouden retriever misschien, maar hij zit zo onder de schurft en het vuil dat het moeilijk te zien is.

Ook al is het pas drie uur 's ochtends, de schroothandelaren komen al uit hun huizen en maken hun paarden vast aan lege wagens. De paarden zijn uitgeputte, stokoude beesten, die met het hoofd omlaag meesjokken om zich door hun eigenaren te laten inspannen. Over een paar uur zullen de karren die ze achter zich aan slepen, hoog opgetast zijn met bij elkaar geraapt metaal en hout – alles wat maar enigszins van waarde kan zijn voor wie dan ook, waar dan ook. Ik heb altijd medelijden met de paarden, hoewel de kerels die op de bok zitten er niet veel blijer uitzien.

In de Old Town van Montevideo en de *barrios* bij het centrum, is alles mooi. Het ziet eruit als een stad die tevreden is met zijn status van

redelijk schone, redelijk veilige hoofdstad van een redelijk schoon, redelijk veilig land. Maar de schroothandelaren en ik weten wel beter. Wij wonen hier buiten het gebied waar de toeristen en de politie en het betere kantoorpersoneel komen, aan de zelfkant van de stad die is blijven steken in de negentiende eeuw. Mijn vader en ik hebben het geluk dat we stromend water hebben, maar de meeste mensen hier zijn veel en veel slechter af. Elke dag op weg naar mijn werk passeer ik hen op straat. Kinderen op blote voeten die met emmers water slepen naar semilegale hutten, in elkaar gezet met het materiaal, wat het ook mag zijn, dat hun vaders niet verkocht kregen. Het leven in een buurt als deze is al moeilijk genoeg zonder je druk te moeten maken om je paard.

Ik beklim de stenen trap voor het flatgebouw waar ik woon, en ga naar binnen. De verhuurster op de begane grond zit tv te kijken, of misschien is ze ervoor in slaap gevallen. De trap naar de tweede verdieping kraakt, net als die naar de derde. Voor ons appartement blijf ik staan, met mijn hand op de koperen deurknop, bruin van ouderdom. Zoals altijd hoor ik geen geluid. Ik draai de deur van het slot en stap naar binnen.

‘*Soy yo, Papá,*’ zeg ik. Ik ben het maar, pap.

Hij bekijkt me onderzoekend. Zijn ogen vangen het licht van de schemerlamp op tafel, en de hoeken van zijn bebaarde mond krullen op in iets wat lijkt op een glimlach.

‘Alles goed gegaan vandaag?’ vraagt hij zacht.

‘Best.’

Ik glijp mijn slaapkamer binnen, haal de camera en twee wijnflessen uit mijn rugzak. Daarna tel ik het geld. 210 Britse pond en 100 Uruguaayaanse peso. Tel daarbij de camera op, en het is een prima avond. Iets om te vieren.

Alles – het geld, de camera en de wijn – gaat in de ruimte tussen mijn bed en de muur. Er ligt inmiddels een klein vermogen; 4 camera’s, 6 telefoons, en, vanaf vannacht, een bedrag aan cash dat neerkomt op 1700 Amerikaanse dollar. Waar ik precies voor spaar, weet ik niet. Maar ik weet wel dat we het nodig zullen hebben, waarschijnlijk binnen niet al te lange tijd.

Ik was me en trek andere kleren aan, een T-shirt en een korte broek, en ga naar de andere kamer van het appartement. Het pakje eten en de

derde fles wijn hou ik als een net ontdekte schat in mijn handen. ‘Rund en een beetje lamsvlees, geloof ik,’ fluister ik in het Engels. ‘En ook wat asperges.’

We hebben twee borden, twee bekers en twee sets bestek. Ik schep het eten op en breng hem een bord.

‘Nog avonturen beleefd?’ vraagt hij zachtjes, terwijl hij een stukje lamsvlees aan het uiteinde van zijn vork bestudeert. Wanneer we Engels spreken, moet het altijd zachtjes. Vreemde talen wekken achterdocht.

‘Een grote bestelling afgeleverd bij een Amerikaanse vrouw. Ze heeft me mijn fooi door mijn neus geboord.’

‘Sorry, meissie, dat is rot,’ zegt hij, ‘je fooi mislopen. Maar je hebt evengoed voor eten gezorgd. Ik ben trots op je.’

Het is stil terwijl we eten, mijn vader op de bank, ik op iemands eetkamerstoel die op de vlooiënmarkt was beland. Na een paar happen legt mijn vader zijn mes en vork zorgvuldig op de rand van zijn bord en leunt achterover.

‘Warm vandaag?’ vraagt hij.

‘Ja,’ antwoord ik.

‘Weet je, het spijt me dat je eropuit moet in die hitte. Niet fijn.’

‘Nee,’ zeg ik.

‘Nog een maand, misschien.’

‘Nog een maand wat?’ vraag ik.

‘Voordat het koeler wordt,’ zegt hij.

Ik vind het afschuwelijk. Ik vind het afschuwelijk dat hij zo is. Dat hij zo geworden is. Ooit zat er een held in hem. Maar de laatste keer dat hij het appartement uit is geweest, is twee weken geleden, en dan nog alleen omdat ik hem had gesmeekt te gaan. Ga een eindje wandelen, had ik gezegd. Even een luchtje scheppen. Binnen tien minuten was hij terug, en het deel van zijn gezicht dat ik kon zien onder de grijze baard en het onverzorgde haar, was lijkleek van angst.

‘Je moet meer eten,’ zeg ik.

‘Te machtig,’ zegt hij. ‘Ik eet straks wel iets.’

Ik knik alleen en eet mijn bord leeg. De rest van zijn eten zet ik wel in de koelkast. ‘Je hebt helemaal geen wijn gedronken.’

Hij strijkt over zijn knie. ‘Ik heb geen dorst.’

‘Maar... waar we het gisteren over hadden,’ zeg ik. ‘Het plan.’

‘Het plan,’ herhaalt hij, alsof hij die woorden nooit eerder heeft gehoord.

Ik drink mijn wijn op en steek mijn hand uit naar zijn beker. Hij vindt het niet goed dat ik zoveel drink. Eerst zei hij er altijd wat van, maar de laatste paar maanden niet meer.

‘Je moet eropuit,’ zeg ik. ‘De wereld in. Bij het Joodse centrum in de stad zag ik een bordje van een schaakclub.’

‘Gevaarlijk,’ zegt hij, en hij mept naar een mug. ‘Misschien over een jaar of zo.’

‘We zijn hier al een jaar,’ zeg ik knarsetandend.

‘Praat eens wat zachter,’ zegt hij.

Woede laait op in mijn binnenste, maar ik kijk de andere kant op zodat hij het niet ziet. ‘Buenos Aires,’ zeg ik, net niet fluisterend. ‘Dat is vlakbij. Drie uur met de veerboot. En het is een veel grotere stad. Daar hoeven we ons niet de hele tijd te verstoppen. We zouden gewoon opgaan in de menigte. Ik zou kunnen gaan studeren of zo.’

‘Liefje...’

Ik weet al wat hij gaat zeggen en val hem in de rede. ‘Er is een part-time opleiding op het *Instituto Tecnológico*. Ik zou wiskunde kunnen doen, inleidende cursussen. Ik heb het online opgezocht, in de bibliotheek. Het is duur, maar als ik privélessen Engels zou geven...’

Over de tafel heen legt hij zijn hand op mijn been. ‘Studeren kan altijd nog.’

‘Wanneer dan? Als ik dertig ben?’

Hij knijpt in mijn knie. ‘Niet zo hard,’ fluistert hij met een blik op de muur waarachter de burens liggen te slapen.

Ik trek mijn been weg. ‘We kunnen het, pap. We kunnen het beter hebben dan dit hier.’ Ik maak een gebaar door de kamer langs de gescheurde muren, en de lakens die dienstdoen als gordijnen.

Ik sta op en breng onze borden naar het keukentje. Er zit een spin op de muur, een eng, harig beest, maar hij valt me niet lastig, dus laat ik hem ook met rust. Ik zet de borden in de spoelbak, en wanneer ik me omdraai staat mijn vader daar. Zijn handen liggen gevouwen over de stof van zijn vergeelde onderhemd op maaghoogte. Hij kijkt omlaag naar de gebarsten tegels op de vloer. Niet doen, wil ik hem stilzwijgend laten weten. Niet nu.

Maar hij verontschuldigt zich niet. Het is er nog. Ergens binnen in hem zit nog het laatste overblijfsel van mijn vroegere vader, de CIA-spion, de sterke kerel. ‘Gwendolyn,’ zegt hij. Voor het eerst in maanden gebruikt hij mijn echte naam. ‘Het zijn geen mensen die naar ons op zoek zijn. Het is een ding. Met tienduizend hoofden en een miljoen ogen en een geheugen dat heel ver teruggaat. Dit, wat wij doen, ons extreem geëid houden, is een tactische noodzaak. Begrijp je dat?’

Ik knik bevestigend. Tactische noodzaak. Militaire taal. Taal tussen kameraden. Niet de taal van een vader. ‘Ja,’ zeg ik, ook al weet ik het niet zeker. ‘Hoelang?’

‘Totdat ze afgeleid worden door iets anders. Maar zelfs dan...’ De gedachte blijft hangen, en hij schudt zijn hoofd. Hij wil hem niet afmaken. ‘Je ziet het nooit aankomen, Gwen. Nooit. Er wordt niet op de deur geklopt. De vloer kraakt niet. Je ziet ze pas als de kogel in je zit.’

Ik keer me af. ‘Ik wil niet dat je zo praat.’

‘Het is waar, Gwen. Dit is ook niet de manier van leven die ik me had voorgesteld. Maar het zijn de kaarten die we hebben gekregen.’

‘Verander ze dan.’

‘Hoe?’ vraagt hij.

‘Dat weet je wel,’ zeg ik.

Ik hoor hem uitademen door zijn neus, teleurgesteld en een beetje boos. Dit is het onaanraakbare onderwerp, het onderwerp waar helemaal nooit over gepraat mag worden.

‘Liefje,’ zegt hij. ‘Geld maakt geen moer uit, daar kunnen we dit niet mee oplossen.’

Ik draai me weer naar hem toe, kijk hem recht aan, doe mijn best de boodschap eindelijk te laten landen. ‘Laten we het proberen en zien wat ervan komt,’ zeg ik.

Misschien slaapt hij. Moeilijk te zeggen. Het is stil in de andere kamer, maar ja, het is altijd stil bij mijn vader in de buurt; de muis die denkt dat elke schaduw een kat is. Ik zit op het bed, rug tegen de muur, ogen die doelloos uit het raam staren. Soms kan ik ’s morgens, als de smog niet te dicht is, voorbij de woonbarakken een klein stukje van de rivier zien. Soms, als de rivier niet te modderig is, is hij echt blauw, glanzend als een belofte. Maar nu zie ik niets dan de wazige gele lichten van Mon-

tevideo, een paar maar, hier en daar verspreid, alsof er amper een stad is.

Ik steek mijn hand in de ruimte tussen mijn bed en de muur en haal een fles met de wijn van vanavond tevoorschijn, een mix van de restjes die overgelaten zijn door de gasten van het restaurant. Over de kwaliteit van het mengsel kan ik eigenlijk niet oordelen, want ik heb weinig om het mee te vergelijken, maar volgens mijn lage maatstaven is het nooit slecht, en soms zit er zelfs een verrassing tussen. Dat van vanavond smaakt bijvoorbeeld naar zure bramen, maar op de best mogelijke manier. Complex en eigenaardig. Ik giet het in een geschilferde koffiemok en neem er keurige kleine slokjes van, als een of andere verbannen, be-rooide prinses.

Ik drink geen wijn omdat ik het lekker vind, of om dronken te worden. Dat zijn allebei bijwerkingen die afleiden van de werkelijke reden, en die is dat ik er slaperig van word. Het is een verdovend middel, een medicijn. Toen ik er net mee was begonnen het spul mee naar huis te nemen van het restaurant, had ik genoeg aan een enkel glas. Maar al gauw werden het er twee, en twee glazen werden een fles. De laatste tijd heb ik om slaperig te worden een fles plus één nodig – een volle fles plus een mok van de volgende. Niet de goede manier, maar een mens moet toch slapen. Ik kan het niet helpen dat mijn geest maar blijft malen, of dat mijn lichaam weigert weg te glijden naar mijn eigen droomhel.

Ik pak mijn spel kaarten en schud. Het is een oud spel; ik had het in elk geval al toen ik in New York woonde, misschien zelfs wel daarvoor, en ik heb het meegenomen naar Parijs en Berlijn en Praag. De kaarten zijn versleten en hebben ezelsoren en rafelranden, en eigenlijk zou ik mijn weerstand moeten overwinnen en een paar peso uitgeven aan een nieuw spel. Maar het is praktisch het enige wat nog over is van mijn andere levens en mijn andere namen, de enige draad die terugloopt van Judita naar Sofia naar Gwendolyn.

Terwijl ik drink worden mijn handen vaster en gaat het schudden scherper en preciezer. Nog een slecht teken, maar ik kan het niet goed meer zonder de wijn. Ik spreid de kaarten uit op het bed in een volmaakte boog, met de voorkant naar beneden en op gelijke afstand van elkaar. Dan zwaai ik ze om, zodat ze vloeien als een golf en met de voorkant naar boven komen te liggen. Dit is al jaren mijn therapie; de kal-

me, ordelijke plastic wereld van toeval en statistische waarschijnlijkheid. Elke keer wanneer ik schud, ontstaat er een nieuw universum van winnaars en verliezers.

Het geld. Het idee schiet opnieuw door mijn hoofd, dus neem ik nog een slok mixwijn en zeg dat het moet verdwijnen. Maar het wil niet weg. Op de striptekening van de man die door de woestijn kruipt, is het geld het denkbeeldige glas water aan de horizon, de fata morgana die hem op de been houdt. Maar dit is geen fata morgana, wat sommigen ook zeggen. Het geld van de dode misdaadkoning Viktor Zoric, de man die mijn vader heeft helpen ombrengen, ligt nu in comateuze toestand in Zwitserland en Liechtenstein, slapend, inactief, net als Doornroosje wachtend tot het wakker wordt gekust.

Op die manier kocht Zoric mensen om, zegt mijn vader. Begin een nieuw bedrijf, open een nieuwe bankrekening en maak de begunstigde mede-eigenaar. Zo eenvoudig is het om een ambtenaar om te kopen. Ik had de rekeningnummers te pakken gekregen, en mijn vader wist waar hij de wachtwoorden en de namen kon vinden. Die informatie is bijna onze dood geworden.

Ik schuif de kaarten bij elkaar en leg het spel op het tafeltje naast mijn bed. Dan neem ik de laatste slok die ik mezelf toesta – een fles plus één. Ik laat me achterover op bed zakken en sluit mijn ogen. Op het beeld in mijn hoofd verschijnen de ruim twintig lichamen die ik heb opgestapeld, terwijl ik van Parijs naar Berlijn naar Praag denderde. Een voor een zie ik de gezichten weer voor me. De kerel die ik heb neergestoken in de trein en de man die ik een kogel door zijn hoofd heb geschoten in een gevangenis, zijn het mildst. Zij verschijnen alleen zoals ze eruitzagen op het moment dat ze stierven, met open mond en doodsbang. Maar de anderen herinner ik me duidelijker. Emil, in het blauwe schijnsel van de dashboardlichten van zijn vrachtwagen, mee rappend met Amerikaanse hiphop. Roman, terwijl hij een jurk voor me kocht, en vechtend tegen de morfine om het geld te kunnen tellen. Bohdan Kladivo, die glimlachend een sigaar opstak en tegen me zei dat ik, als ik hoogerop wilde komen in zijn wereld, wreder zou moeten zijn dan welke man dan ook.

Die gezichten zie ik zoals ze waren vóór hun dood. Levende gezichten. De gezichten van mannen. Overdag gelooft mijn rationele zelf dat

ze het stuk voor stuk hebben verdiend, of het nu het mes of de kogel of het rattenvergif was, dat ik in hun tequila heb gestrooid. Maar 's nachts is mijn instinctieve zelf daar minder zeker van, want dat herinnert zich het bloed en de giftige kots en het weet dat het begrip gerechtigheid in niets lijkt op de realiteit van gerechtigheid.

Dat is de reden dat, hoeveel wijn ik ook drink, mijn lakens elke morgen om me heen gedraaid zitten en nat zijn van het zweet. Maar het was allemaal voor een goed doel, of niet soms? Mijn vader redden. Uiteindelijk is het allemaal goed gekomen, toch? 's Ochtends word ik gewoon wakker in Montevideo, want ik leef nog.